

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

20 päivänä joulukuuta 1990

Lausunto n:o 5

Ulkoasiainvaliokunnalle

Ulkoasiainvaliokunta on 19 päivänä loka-kuuta 1990 päivätyllä kirjeellään pyytänyt lakivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 169 laiksi ulkomaalaisvaltuutetusta.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina vt. hallitusneuvos Aino-Inkeri Hansson ja vt. nuorempi hallitussihteeri Kaija Tanttinen sosiaali- ja terveysministeriöstä, ylitarkastaja Pentti Visanen sisäasiainministeriöstä ja lainsäädäntöneuvos Arto Kosonen oikeusministeriöstä.

Käsiteltyään asian valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys. Esityksessä ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön yhteyteen perustetaan ulkomaalaisvaltuutetun virka ulkomaalaisten aseman turvaamista sekä ulkomaalaisten, viranomaisten ja järjestöjen yhteistöiminnan edistämistä varten. Ulkomaalaisvaltuutetun virka tulee nimikkeeltään epäonnistuneeksi havaitun ulkomaalaiskuraattorin viran sijaan.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen n:o 47 ulkomaalaislaiksi ja se on tarkoitus saattaa voimaan samanaikaisesti uuden ulkomaalaislain kanssa.

Valiokunnan kannanotot. Ulkomaalaiskuraattorin virka on osoittautunut tarpeelliseksi. Hallituksen esitys vastaakin sisällöltään lähinnä nykyistä käytäntöä eikä tarkoituksena ole muuttaa viranomaisten toimivaltasuhteita, lähinnä vain epäonnistuneeksi koettu virkanimike muutetaan.

Lakivaliokunnassa on kiinnitetty huomiota siihen, että ulkomaalaislakiehdotuksesta puuttuu voimassa oleva ulkomaalaisasetuksen säännös, jonka mukaan ulkomaalaiskuraattoria on kuultava turvapaikka-asian valmistavassa kä-

sittelyssä. Tämän säännöksen puuttuminen ja hallituksen esityksessä käytetty lakisystematiikka johtaisivat siihen, että ulkomaalaisvaltuutettu ei lakiehdotuksen 6 §:n nojalla saisi turvapaikkahakemusta koskevia salassapidettäviä tietoja. Näin hänen todelliset vaikutusmahdollisuutensa turvapaikka-asioissa jossain määrin vähenisivät ja hänen toimialansa kapenisi ulkomaalaiskuraattoriin verrattuna.

Lakivaliokunta on lausunnossaan n:o 4/20.12.1990 esittänyt ulkoasiainvaliokunnalle, että ulkomaalaislakiehdotuksen 33 (34) §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan ulkomaalaisvaltuutetulle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi turvapaikkahakemuksen käsitelyssä, ellei sitä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Mikäli esitys hyväksytään, ulkomaalaisvaltuutetulla on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tietoja myös turvapaikkahakemusta koskevista asiakirjoista.

Ulkomaalaisvaltuutetun vaitiolovelvollisuutta koskevat perussäännökset ovat valtion virkamieslain 23 §:ssä ja rikoslain 40 luvun 5 §:ssä. Näiden lisäksi lakiehdotuksen 7 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että salassapitovelvollisuus koskee myös yksityishenkilöiden oloista, terveydentilasta ym. saatuja tietoja. On kuitenkin mahdollista, että ulkomaalaisvaltuutettu erityisesti 6 §:n nojalla saisi myös muita ei-yksityisiä tietoja viranomaisilta. Tämän vuoksi valiokunta esittää, että lakiehdotuksen 6 §:ään lisättäisiin uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin tällaisia tietoja koskevasta salassapitovelvollisuudesta. Uusi 2 momentti voisi kuulua näin:

”Ulkomaalaisvaltuutetun on pidettävä näin saamansa tiedot salassa.”

Edellä lausutun perusteella lakivaliokunta
esittää kunnioittavasti,

*että lakiehdotusta hyväksyttäessä
otettaisiin huomioon edellä esitetyt
huomautukset.*

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokun-
nassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Björk-
strand, varapuheenjohtaja Urpilainen ja jäse-
net Hacklin, Häkämies, Jokinen, Jääteenmä-

ki, Linnainmaa, Moilanen, Niinistö, Palohei-
mo, Pohjola, Ryytänen, Taina, Tykkyläinen,
Vistbacka, Vähänäkki ja Väistö.
